

POLTRANSPLANT

BIULETYN INFORMACYJNY

CENTRUM ORGANIZACYJNO-KOORDYNACYJNE
DO SPRAW TRANSPLANTACJI POLTRANSPLANT

02-005 WARSZAWA, UL. LINDLEYA 4,

TEL. (+48 22) 622 58 06, TEL./FAX (+48 22) 622 32 43

E-MAIL: TRANSPL@POLTRANSPLANT.ORG.PL

NR 1 (7)
STYCZEŃ 1999
ISSN 1428-0825
KWARTALNIK

Według danych Centrum Koordynacyjnego Poltransplantu w 1998 roku liczba zmarłych dawców narządów w Polsce wzrosła o 7% w stosunku do roku ubiegłego. Pozwoliło to na zwiększenie wszystkich przeszczepów narządów zaledwie o 4,8%.

Uwzględniając tylko 20% -owy wzrost zgłoszeń chorych na listę oczekujących na przeszczep nerki w 1998 r., utrzymująca się prawie takim samym poziomie liczba dawców (7,5/mil.) wydłuża czas oczekiwania na przeszczep.

Rok bieżący przynosi zmiany systemu opieki zdrowotnej w Polsce do których musimy się szybko przystosować. Chociaż środki na przeszczepianie narządów będą w dalszym ciągu pochodziły z budżetu Państwa, aktywność ośrodków transplantacyjnych, stanowiących część struktur opieki zdrowotnej, będzie zależała od funkcjonowania całego systemu. Od nas zależy aby w tym przejściowym okresie wdrażania reformy ochrony zdrowia nie osłabła aktywność ośrodków transplantacyjnych.

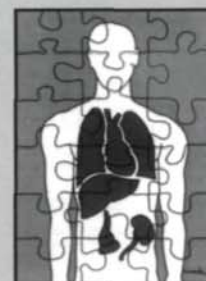
Poltransplant w dalszym ciągu prowadzi działania mające na celu wzmocnienie systemu promocji pobierania i przeszczepiania narządów w całym kraju. Powstały już stanowiska **koordynatorów regionalnych Poltransplantu** w województwach dolnośląskim i wielkopolskim. Centrum koordynacji oczekuje, że przy współpracy Kolegów z ośrodków będzie można sukcesywnie kreować takie stanowiska także w innych rejonach.

Do akcji promowania przeszczepianie narządów przyłączyła się **Naczelna Rada Aptekarska**. Dzięki zaangażowaniu Prezesa Rady mgr farm. Romana Hechmanna w pierwszych miesiącach bieżącego roku do aptek w dużych aglomeracjach trafią pudełka ze zgłoszeniami przeciwwów na pobranie narządów (patrz zdjęcie str. 8). Dystrybucja formularzy jest poprzedzona

SPIS TREŚCI

1. Wstęp - J. Wałaszewski	1
2. Pobieranie i przeszczepianie narządów w Polsce w 1998 roku (wg danych Poltransplantu) - K. Antoszkiewicz, J. Czerwiński, B. Łągiewska, J. Pliszczyński	3
3. List do PT. Kierowników i Właścicieli Aptek - K. Madej, J. Wałaszewski	7
4. Konferencje szkoleniowe Poltransplantu - D. Rowińska	8
5. Rozstrzygnięcie konkursu na plakat Poltransplantu	10
6. Kalendarium	12

Wydawca: Poltransplant
Redakcja: dr D. Rowińska

MADEJ

listem Prezesa Naczelnej Izby Lekarskiej dr med. Krzysztofa Madeja i niżej podpisanego, adresowanym do Farmaceutów, który został zamieszczony w Biuletynie Informacyjnym Rady Aptekarskiej. Celem tej akcji nie jest zwiększenie bezwzględnej liczby sprzeciwów ale motto: „nie zabieraj narządów do nieba, są potrzebne chorym na ziemi” [patrz list]

W ostatnich dniach grudnia 1998 został rozstrzygnięty **konkurs na plakat Poltransplantu** promujący dawstwo narządów, który był organizowany przez Wydział Grafiki Warszawskiej Akademii Sztuk Pięknych. Na konkurs wpłynęło 14 prac wybitnych grafików polskich. Najważniejsze prace drukujemy w bieżącym numerze. W miarę możliwości wyróżnione plakaty będą drukowane i udostępnione wszystkim Kolegom zainteresowanym w promocji przeszczepiania.

W 1999 r. Poltransplant we współpracy z firmą Novartis i ośrodkami transplantacyjnymi, będzie kontynuował organizowanie **konferencji szkoleniowych** dla lekarzy i pielęgniarek zainteresowanych poprawą umiejętności kontaktów interpersonalnych, szczególnie w odniesieniu do rodzin pacjentów znajdujących się w stanie śmierci osobniczej.

Wszystkim Zespołom współpracujących Szpitali i Ośrodków Transplantacyjnych w imieniu Zespołu Centrum koordynacji w Warszawie życzę wszelkiej pomyślności w Nowym Roku.

Prof. Janusz Wałaszewski
Dyrektor

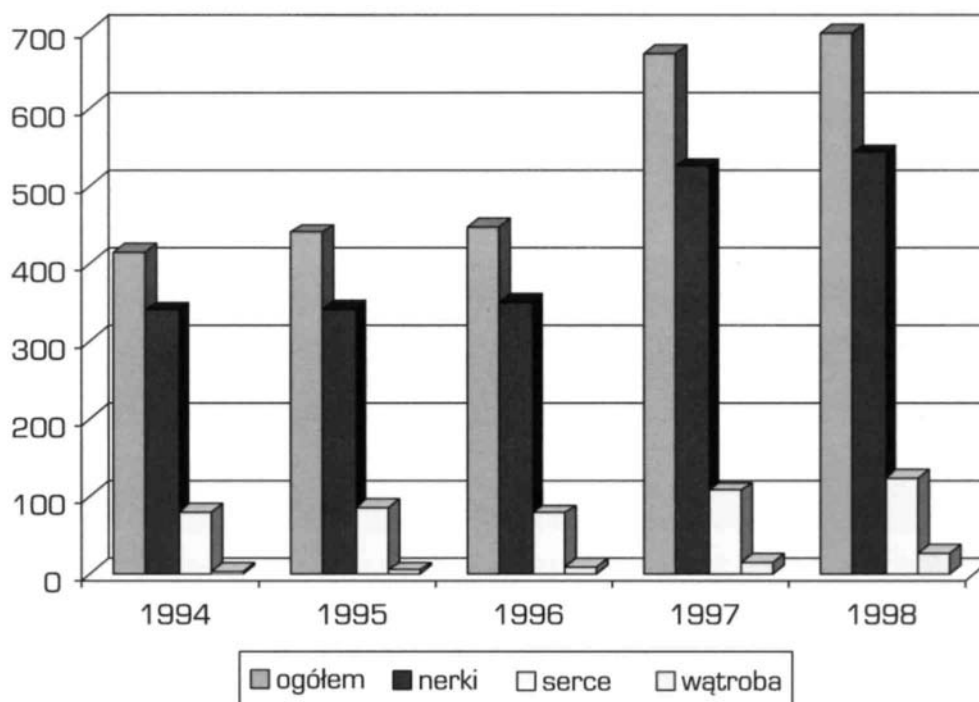
Pobieranie i przeszczepianie narządów w Polsce w 1998 r.

(wg danych POLTRANSPLANTU)

W 1998r. w Polsce program pobierania i przeszczepiania narządów był realizowany przez 19 zespołów chirurgicznych w klinikach akademii medycznych i zakładach opieki zdrowotnej Białegostoku, Gdańska, Katowic, Krakowa, Lublina, Łodzi, Poznania, Szczecina, Warszawy, Wrocławia i Zabrza.

Ogółem przeszczepiono 698 narządów, co oznacza 18,06 przeszczepów na 1 mln mieszkańców (ludność Polski wg Rocznika Stat. 1997 roku wynosi 38,64 mln).

Rys. 1. Przeszczepianie narządów w Polsce w latach 1994 - 1998

W 1998 r. 689 chorym przeszczepiono narządy pobrane ze zwłok 289 zmarłych dawców, w 9 przypadkach [nerki] od dawców żywych spokrewnionych.

Pobrania narządów do przeszczepienia od dawców zmarłych

W 1998r. do Centrum Koordynacyjnego Poltransplantu w Warszawie zgłoszono 340 zmarłych, potencjalnych dawców narządów. W 51 przypadkach [15%] pobranie nie doszło do skutku. W 16 przypadkach [4,7%] ze względów medycznych, w 34 [10%] przypadkach wskutek sprzeciwu rodziny zmarłego. Jeden raz do pobrania nie doszło z powodu niemożności ustalenia tożsamości zmarłej osoby. Liczba zmarłych rzeczywistych dawców, od których pobrano narządy do przeszczepienia wyniosła 289 [85% wszystkich zgłoszonych dawców].

Z 289 dokonanych pobrań, 154 (53,3%) miało charakter jednonarządowy (pobrano tylko nerki). W 135 przypadkach dokonano pobrań wielonarządowych, co stanowiło (46,7%) wszystkich pobrań.

W przedstawionym zestawieniu pobranie serca na homografty zastawek w czasie pobierania nerek nie było traktowane jako pobranie wielonarządowe. Natomiast pobranie wątroby z zamiarem przeszczepienia wraz z innymi narządami było traktowane jako pobranie wielonarządowe, niezależnie od dokonania lub odstąpienia od przeszczepienia tego narządu. Całkowitą liczbę i strukturę pobrań przedstawiają tabele 1. i 2.

Tabela 1. Całkowita liczba pobrań dokonanych w Polsce w latach 1996 -1998

	1996	1997	1998
Liczba pobrań	191	270	289
Liczba pobrań wielonarządowych	78	127	135
Odsetek pobrań wielonarządowych	41%	47%	46,7%

Tabela 2. Struktura pobrań wielonarządowych w latach 1996 -1998

	1996	1997	1998
Nerki + serce	56	87	94
Nerki + serce + wątroba	12	28	24
Nerki + wątroba	7	12	12
Nerki + serce + trzustka	2	-	3
Nerki + serce + wątroba + trzustka	1	-	2
Ogółem	78	127	135

Liczbę pobranych narządów i tkanek od zmarłych dawców zestawiono w tabeli nr 3.

Tabela 3. Liczba narządów i tkanek pobranych ze zwłok w latach 1996 -1998

	1996	1997	1998
Nerki	380	530	578
Serca	72	118	123
Wątroby	20	40	38
Trzustki	3	-	5
OGÓŁEM	475	688	744
Homografty zastawek	25	50	46
Homografit aorty	2	6	7

Z 578 pobranych nerek od osób zmarłych, 44 nie przeszczepiono z następujących powodów: urazowe uszkodzenie nerek -11, guzy nerek - 8, anomalie naczyniowe - 3, brak możliwości przeprowadzenia pełnego typowania tkankowego - 2, inne powody - 20 (najczęściej zakażenie lub inne schorzenia w obrębie jamy brzusznej).

Ogólna liczba pobrań narządów od osób zmarłych w 1998r w Polsce wynosiła przeciętnie **7,5 pobrań /milion mieszkańców**.

Przeszczepianie narządów

Przeszczepianie nerek

W 1997 r. w Polsce przeszczepiono ogółem 543 nerki, z czego 534 nerki pobrano od dawców zmarłych a 9 od dawców żywych spokrewnionych genetycznie lub emocjonalnie.

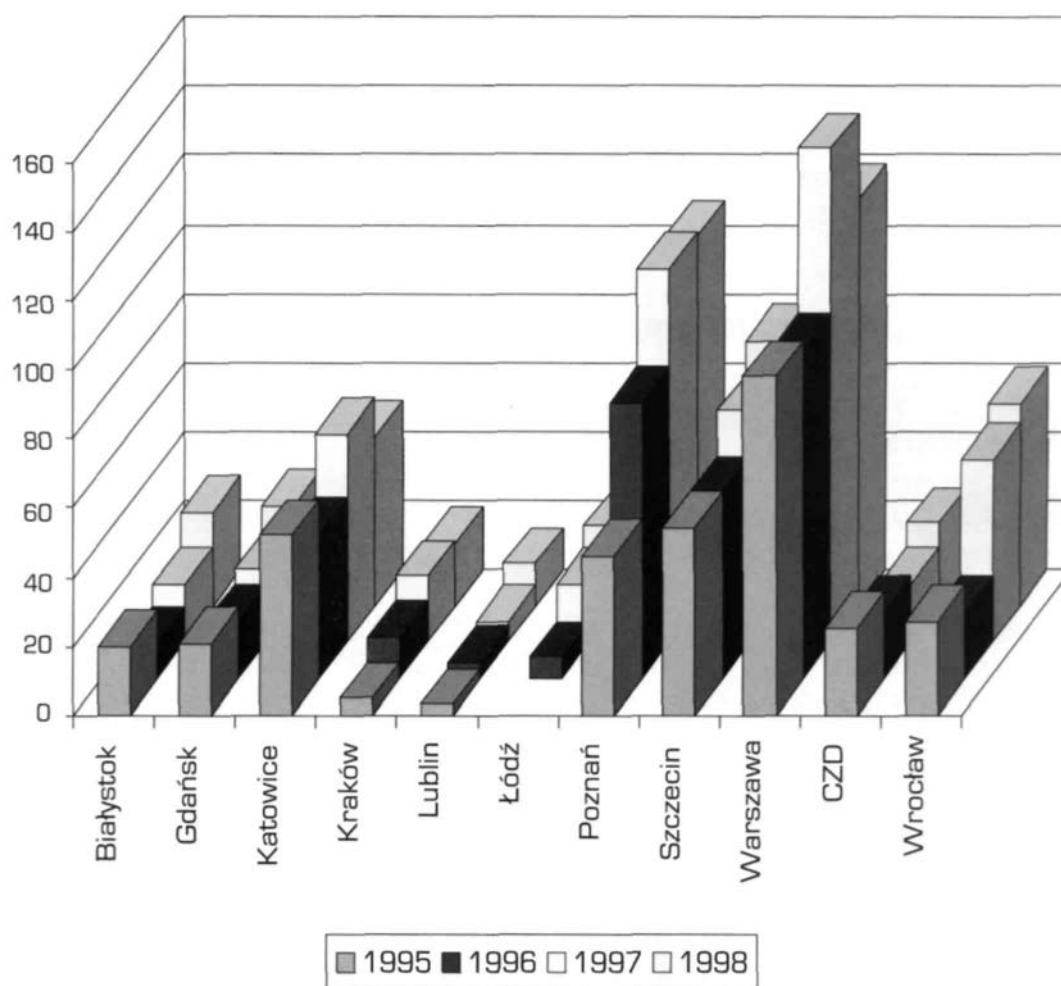
Program pobierania i przeszczepiania nerek prowadziło 16 zespołów transplantacyjnych: w Białymstoku, Gdańsku, Katowicach, Krakowie, Lublinie, Łodzi(2), Poznaniu, Szczecinie (2), Warszawie (4), Wrocławiu (2).

Tabela 4. Przeszczepianie nerek w Polsce w latach 1995 -1998 r.*

Ośrodek akademicki	1995	1996	1997	1998
Białystok	20	10	17	27
Gdańsk	21	17	21	29
Katowice	52	42	60	49
Kraków	5	12	19	18
Lublin	3	5	6	12
Łódź	-	6	17	23
Poznań	46	80	108	107
Szczecin	54	54	67	77
Warszawa	98	95	143	118
CZD	25	19	17	24
Wrocław	27	19	53	59
OGÓŁEM	351	359	528	543

* W tabeli 4 uwzględniono 9 nerek przeszczepionych od dawców żywych spokrewnionych, 6 nerek przeszczepiono w Warszawie, po jednej w Katowicach, Poznaniu i Szczecinie.

Rys. 2. Aktywność ośrodków przeszczepiających nerki w latach 1995 - 1998

Przeszczepianie serca

Program przeszczepiania serca prowadziły zespoły transplantacyjne w Krakowie, Zabrzu i Warszawie. Liczba dokonanych przeszczepień serc w 1998r. wyniosła 123. Zestawienie przedstawia tab. 5.

Tabela 5. Przeszczepianie serca w latach 1995 - 1998

Ośrodek akademicki	1995	1996	1997	1998
Kraków	39	40	70	57
Zabrze	40	30	46	51
Warszawa	3	2	2	15
OGÓŁEM	82	72	118	123

Przeszczepianie wątroby

Listę chorych oczekujących na przeszczepienie wątroby posiadały w 1998r. 4 zespoły chirurgiczne: w Szczecinie, Warszawie (2), i Wrocławiu. Ogółem przeszczepiono 27 wątrób (Warszawa, Szczecin, CZD). Całkowita liczba pobrań wątroby wyniosła natomiast 38. W 4 przypadkach wobec braku biorców w Polsce pobrań dokonały zespoły z zagranicy. W 7 innych przypadkach wątroba pobrana do przeszczepienia nie została wykorzystana z różnych przyczyn, głównie medycznych.

Tabela 6. Przeszczepianie wątroby w latach 1996 - 1998

Ośrodek akademicki	1996	1997	1998
Szczecin	3	3	10
Warszawa	7	10	8
CZD	2	6	9
OGÓŁEM	12	19	27

Przeszczepianie trzustki

W Akademii Medycznej w Warszawie (PSK nr 1) w 1998 roku wykonano 5 przeszczepień jednoczasowych trzustki z nerką. Oba narządy pochodziły od tego samego zmarłego dawcy.

K. Antoszkiewicz, J. Czerwiński, B.Łągiewska, J. Pliszczyński

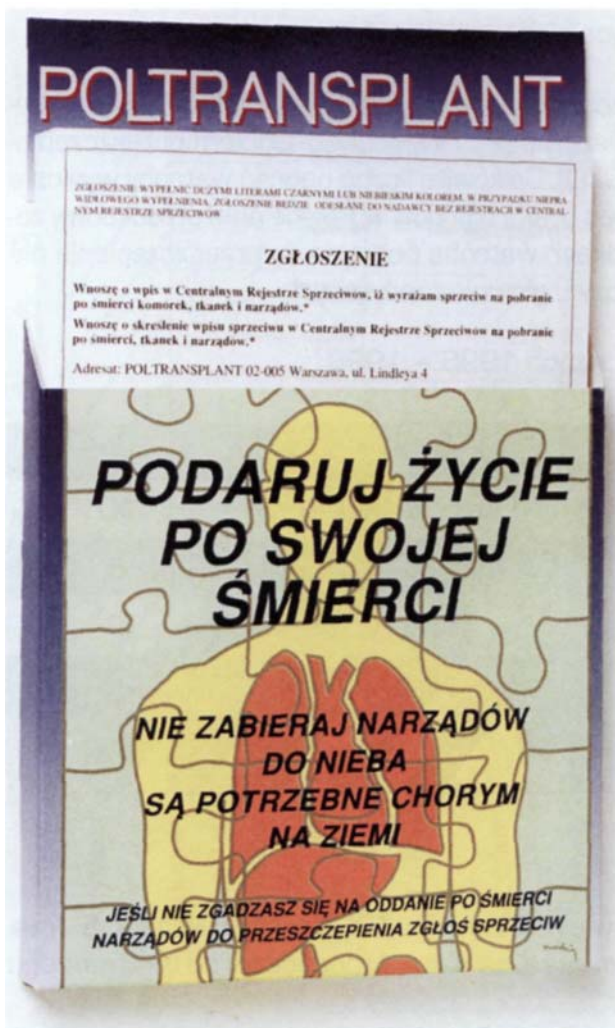
Do P.T. Kierowników i Właścicieli Aptek

Szanowni Państwo

Przeszczepianie tkanek i narządów jest jednym z największych osiągnięć medycyny dwudziestego wieku. Nagromadzone dotychczas doświadczenia w przeszczepianiu i nowe leki immunosupresyjne pozwalają na ratowanie życia dziesiątkom tysięcy beznadziejnie chorych. Ograniczeniem stosowania tej metody jest niedobór narządów do przeszczepienia. Powoduje to wydłużenie się czasu oczekiwania na przeszczep i ciągle zbyt wysoką śmiertelność chorych na listach oczekujących.

Większość narządów do przeszczepienia pochodzi od ludzi zmarłych i akceptacja społeczna pobierania przeszczepów ze zwłok determinuje powszechność stosowania tej metody leczenia.

Tylko każdy z nas za życia ma prawo decydować o przyzwoleniu lub sprzeciwie na oddanie po śmierci swoich tkanek i narządów w celu ratowania życia i zdrowia innych.

Ustawodawstwa większości państw gwarantują przestrzeganie woli wyrażonej za życia. W Polsce ustawa z dnia 26 października 1995 gwarantuje wpis sprzeciwu w Centralnym Rejestrze Sprzeciwów prowadzonym przez Poltransplant na pobranie po śmierci tkanek i narządów do przeszczepienia. Tryb zgłaszania sprzeciwu wymaga wypełnienia formularza „Zgłoszenia” i przesłania pod wskazany na druku adres .

Dlatego konieczny jest powszechny dostęp do formularzy. Dotychczas rozprowadzono 1 milion „Zgłoszeń”. Druga edycja dzięki akceptacji Naczelnej Rady Aptekarskiej będzie rozprowadzana w aptekach.

Farmaceuci zawsze stanowili bardzo ważne ogniwo edukacji zdrowotnej i dlatego zwracamy się do Państwa z apelem o udział w promowaniu przeszczepiania narządów w społeczeństwie. Celem rozprowadzenia formularzy nie jest zwiększenie bezwzględnej liczby sprzeciwów ale umożliwienie wszystkim zastanowienia się nad decyzją odnośnie oddania lub nie po śmierci swoich tkanek i narządów do przeszczepienia.

Mottem naszego działania jest:

Nie zabieraj narządów do nieba, są potrzebne chorym na ziemi.

Z okazji Nowego Roku łączymy Życzenia Pomyślności dla PT Farmaceutów, Pracowników i Właścicieli Aptek

Prezes Naczelnej Izby Lekarskiej
Dr med. Krzysztof Madej

Dyrektor Poltransplant
Prof.dr med. Janusz Wałaszewski

Konferencje szkoleniowe Poltransplantu

Poltransplant od kilku lat wspólnie z firmą Novartis organizuje konferencje szkoleniowe dla lekarzy (anestezjologów, transplantologów) i koordynatorów transplantacji (pielęgniarki, lekarze) konferencje szkoleniowe dotyczące pozyskiwania narządów do przeszczepienia od osób zmarłych (p. program). W czasie spotkań prowadzone są warsztaty psychologiczne poświęcone kształceniu praktycznych umiejętności prowadzenia rozmów z rodzinami potencjalnych dawców. Spotkania te wymagają aktywnego udziału uczestników. Wszyscy oni mogą w scenkach z udziałem aktorów przeprowadzać symulowane rozmowy z rodziną potencjalnego dawcy. W roku ubiegłym odbyło się 16 takich spotkań w roku bieżącym planujemy zwiększenie ich liczby do 30.

Program konferencji szkoleniowej Poltransplantu

1 dzień spotkania (8 godz. zajęć)

1. Otwarcie spotkania: przedstawiciel Ośrodka Transplantacyjnego
2. Cel spotkania: przedstawiciel Poltransplantu
3. Warsztaty psychologiczne
 - a. Podstawy umiejętności komunikacji interpersonalnej
 - b. Sposób powiadomienia o utracie bliskiej osoby
 - c. Reakcja rodziny na wiadomość o śmierci bliskiego
 - d. Sposób powiadomienia o zamiarze pobrania narządów

2 dzień spotkania (4 godz. zajęć)

1. Warsztaty psychologiczne
2. Układy symulacyjne
3. Wymiana własnych doświadczeń uczestników spotkania
4. Podsumowanie warsztatów

Uwagi dotyczące programu konferencji

W punkcie 1 - otwarcie spotkania przez organizatora wskazane jest przedstawienie następujących informacji dotyczących:

- przeszczepiania narządów w regionie geograficznym działania ośrodka
- liczby ośrodków dializacyjnych współpracujących z ośrodkiem transplantacyjnym
- liczby chorych oczekujących na przeszczepienie narządów
- liczby przeszczepionych w regionie
- szpitali regionalnych, w których pobierane są narządy do przeszczepienia.

Wskazane jest także omówienie problemów związanych z pobieraniem i przeszczepianiem narządów wynikających z infrastruktury medycznej regionu.

W punkcie 2 przedstawiciel Poltransplantu z Warszawy lub osoba wskazana przez organizatora spotkania powinni przedstawić aktualną sytuację dotyczącą przeszczepiania narządów w Polsce i w świecie, najważniejsze aktualne problemy medyczne i organizacyjne oraz udzielić wspólnie z organizatorem spotkania odpowiedzi na pytania.

Podstawowym zadaniem spotkania są prowadzone przez psychologów warsztaty, których celem jest poprawa umiejętności komunikacji interpersonalnej, dlatego czas dwóch pierwszych punktów programu nie powinien przekraczać 60 minut.

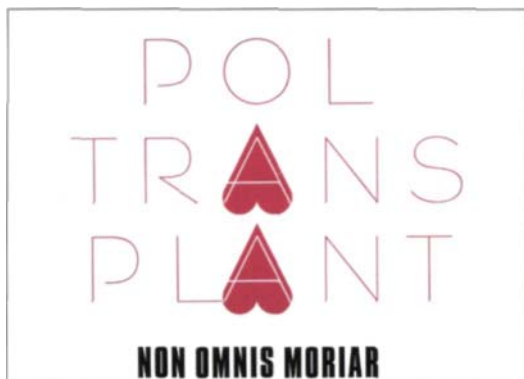
Przed przystąpieniem i po zakończeniu kursu prosimy o wypełnienie ankiet przygotowanych przez Poltransplant. Odpowiedzi uczestników pozwolą na lepsze przygotowanie zajęć w przyszłości zgodnie z państwa propozycjami.

Optymalna liczba uczestników warsztatów nie powinna przekraczać 20 - 25 osób. Aby osiągnąć cel spotkania jego uczestnicy powinni brać udział w dwudniowym szkoleniu, po którym każdy otrzyma Certyfikat ukończenia kursu.

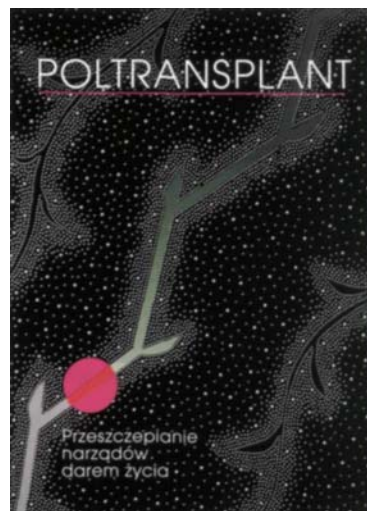
Poltransplant prosi o przesyłanie przez organizatorów spotkania imiennej listy uczestników z adresami w celu wysłania do zainteresowanych Biuletynu Informacyjnego Poltransplantu. Szczegółowych informacji udziela dr Danuta Rowińska tel./fax 022-622-67-94 lub 022-622-32-43.

D. Rowińska

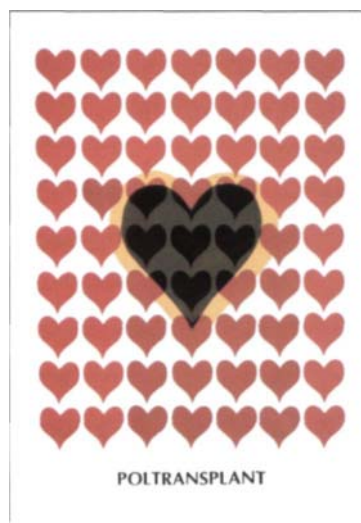
Wszystkie plakaty zostały przedstawione publiczności na wystawie zorganizowanej w Głównej Bibliotece Lekarskiej w Warszawie przy ulicy Jazdów 6 w dniach 18 grudnia 1998 - 4 stycznia 1999 r. Poniżej przedstawiamy państwu fotografie części prezentowanych plakatów

Jerzy Hołdanowicz
Waldemar Świerzy
Waldemar Świerzy

Rosław Szaybo

Janusz Stanny
Tomasz Bogusławski

KALENDARIUM

IV Kongres Polskiego Towarzystwa Transplantacyjnego
Transplantologia u progu XXI wieku.
Wrocław 20-22 maj 1999 rok

V Międzynarodowy Kongres Pobierania i Przeszczepiania Narządów
i II Międzynarodowy Kongres Koordynatorów Przeszczepiania
Maastricht, Holandia 12-16 kwiecień 1999 rok

9 Kongres Europejskiego Towarzystwa Przeszczepiania Narządów (ESOT)
Oslo, Norwegia 19-24 czerwiec 1999 rok

VII Kongres Międzynarodowego Towarzystwa Przeszczepiania trzustki
i wysepek trzustkowych (PITA)
Australia, Sydney 22-25 sierpień 1999 rok

XXXVI Kongres EDTA Madryt,
Hiszpania 5-8 wrzesień 1999 rok